

T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KARS İL ÖZEL İDARESİ
2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2019

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	7
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	9
8.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	10
9.	EKLER.....	21

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1:2018 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 2:2018 Yılı Ödenekler Tablosu.....	4
Tablo 3:2018 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 4: Özel İdare Bütçesinden Karşılanaan Trafo Kurulum Giderleri.....	14
Tablo 5: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan Ödenekler Tablosu	16

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. İdarenin Sermaye İştirakinin Bulunduğu Şirketteki Ortaklık Payının, Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına Kaydedilmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Elektrik Dağıtım Şirketlerince Yapılması Gereken Trafo Kurulumları ve Diğer İlk Yatırım Giderlerinin İdare Bütçesinden Karşılanması ve Söz konusu Giderlerin Dağıtım Firmalarından Talep Edilmemesi

2. Bakanlıklar ve Merkezi İdare Kuruluşlarınca İl Özel İdarelerine Aktarılan Yatırım Ödeneklerinin Kullanılmasında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Kars İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Bu itibarla il özel idareleri il halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, karar organı olan il genel meclisi seçimle oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğidir. İl özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi validir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine göre İl Özel İdaresi, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) Gençlik ve spor, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,

yapmakla görevli ve yetkilidir.

Ayrıca bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, kendi görev alanına giren sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskân, gençlik ve spor gibi hizmetler ile bu kurum ve kuruluşların ildeki tüm yapım, bakım ve onarım işlerini kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarından aktarılan bu tür ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar il özel idarelerince tüm il sınırları içerisinde yapılabilmektedir.

10.07.2018 tarih 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 97'nci maddesinde mahalli idareler

ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görevleri arasında sayılmıştır. Bu amaçla İçişleri Bakanlığı bünyesinde bulunan Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü kaldırılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilatı bünyesinde Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Söz konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100'üncü maddesinde de; mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak yeni kurulan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yerel yönetimler hakkında verilen yetki ve görevlerin yanında, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile İçişleri Bakanlığına verilen il özel idaresinin teşkilatı ve işleyişi üzerinde düzenleme, izin ve onay verme görev ve yetkileri halen devam etmektedir. Bu itibarla 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca, il özel idarelerinin organlarının çalışma usulleri, norm kadrolarının belirlenmesi, üst yönetici olarak vali ve genel sekreterin atanması, idari denetimi, bütçe ve muhasebe sisteminin oluşturulması, borçlanma izni, işletme ve şirket kurulması ile yurtdışı ilişkilerin yürütülmesi konuları da İçişleri Bakanlığının vesayet denetimi altındadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İl özel idaresinin organları, il genel meclisi, il encümeni ve validir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "İl Genel Meclisi" başlıklı 9'uncu maddesi gereğince, İl Genel Meclisi İl Özel İdaresinin karar organıdır ve ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelere oluşur.

İl encümeni ise valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ve valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki üyeden oluşan il özel idaresinin icra organıdır.

Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Görev ve yetkileri 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 30'ncü maddesinde sayılan Vali, il özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmektedir.

Genel sekreter, il özel idaresi hizmetlerini vali adına ve onun emirleri yönünde, mevzuat hükümlerine, il genel meclisi ve il encümeni kararlarına, il özel idaresinin amaç ve politikalarına, stratejik plan ve yıllık çalışma programına göre düzenler ve yürütür.

İl özel idaresi teşkilatı 5302 sayılı Kanun'un verdiği yetki ve sorumluluklar

çerçevesinde norm kadro ilke ve standartlarına göre oluşturulur. Bu itibarla Kars İl Özel İdaresi memur, sözleşmeli personel ve işçi olarak teşkilatlandığı merkez ve tüm ilçelerde verdiği hizmetleri;

Memur (657-4/A) olarak 1 genel sekreter, 2 genel sekreter yardımcısı, 12 birim müdürü, 7 ilçe özel idare müdürü, 1 mali hizmetler uzman yardımcısı, 3 şef, 15 VHKİ, 1 memur, 15 mühendis ve mimar, 18 tekniker ve teknisyen ile 1 hizmetli, 3 uzman, 3 Bilgisayar programcısı, 1 şehir plancısı, 1 kimyager, 1 arkeolog, 1 topoğraf

Sözleşmeli personel (657-4/B) olarak 1 avukat, 10 mühendis ve mimar ile 4 teknikeri,

İşçi (657-4/D) olarak ise 138 personel ile gerçekleştirmektedir.

Karar organlarından olan il genel meclisi ise 21 üyeden oluşmaktadır.

Kars İl Özel İdaresi İnsan Kaynakları Birim Müdürlüğünün personel durum tablosuna göre toplam 97 adet memur kadrosu doludur.

İl Özel İdaresi finansman ve ortaklık açısından İller Bankası, tahsisli ödenekler ve mali istatistiklerin takibi açısından Hazine ve Maliye Bakanlığı, tahsil edilen taşınmaz kültür varlıkları katkı payı açısından belediyeler, madenlerin ruhsat, denetim ve gelirleri açısından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, üst yöneticileri açısından İçişleri Bakanlığı, köylere altyapı yatırımlarının götürülebilmesi açısından Köylere Hizmet Götürme Birlikleri ile bağlantı içerisinde olmakla beraber ilin mahalli ve müşterek ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve İl Belediyesi ile de bağlantı ve ilişki halindedir.

1.3. Mali Yapı

Kars İl Özel İdaresi, faaliyetlerini 2018 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Kars İl Özel İdaresinin 2018 yılı bütçesiyle 57.000.000,00 TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 128.904.290,03 TL 2017 yılından devreden ödenek ve Yıl içerisinde yapılan ek bütçe ve Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 173.301.039,71 TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri

359.205.329,74 TL'ye ulaşmıştır.

Kars İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2018 yılı gelir ve gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1:2018 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Kodu	Gelir Türü	Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)
01	Vergi Gelirleri	27.000,00	111.358,00
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	778.000,00	8.967.271,61
04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)	0,00	146.029.000,08
05	Diğer Gelirler	56.195.000,00	76.079.547,74
06	Sermaye Gelirleri	0,00	0,00
	Toplam Öz Gelir	57.000.000,00	85.158.177,35
	Toplam Genel Gelir	57.000.000,00	231.187.177,43

Tablo 2:2018 Yılı Ödenekler Tablosu

Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Önceki Yılandan Devreden Ödenekler (TL)	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler (TL)	Net Bütçe Ödeneği Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Sonraki Yıla Devreden Ödenek (TL)
57.000.000,00	128.904.290,03	173.301.039,71	359.205.329,74	277.971.443,75	3.266.232,15	77.967.653,84

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

Tablo 3:2018 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Kodu	Gider Türü	Bütçe Tahmini (TL)	Gerçekleşen Gider (TL)
01	Personel Giderleri	9.805.850,00	35.299.671,19
02	Sosyal Güv. Kurumlarına Devlet Prim Gideri	2.460.000,00	7.372.397,39
03	Mal ve Hizmet Alım Gideri	22.224.427,00	54.019.221,22
04	Faiz Giderleri	1.700.000,00	3.617.490,82
05	Cari Transferler	4.859.724,00	10.823.264,97
06	Sermaye Giderleri	11.099.998,00	165.890.718,16
07	Sermaye Transferi	500.000,00	948.680,00
09	Yedek Ödenekler	4.350.001,00	0,00
	TOPLAM	57.000.000,00	277.971.443,75

Bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın, kurumun faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2018 yılı Faaliyet Gideri 249.379.812,74.-TL, Faaliyet Geliri 230.998.664,84 TL olup, Gelir eksikliği 18.381.147,90 TL olarak gerçekleşmiştir.

Kars İl Özel İdaresinin Sarıkamış Dağ AŞ’de %100 oranında hissesi bulunmaktadır. Kars Organize Sanayi Bölgesi, Kars Organize Besi Sanayi Bölgesi idarenin ortaklığının bulunduğu diğer ticari alanlardır. Ayrıca Kars İl Özel İdaresi, Vilayetler Birliği ile Serhat Kalkınma ajansı üyesidir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kars İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun’la belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun’un 49’uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49'uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Kars İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğüne gerçekleştirilmektedir.

2018 yılı denetimi kapsamında Kars İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay’a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların” 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay’a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu

- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri belirtilmektedir.

Kars İl Özel İdaresinin 2018 yılı denetimi çerçevesinde kurum iç kontrol sistemine ilişkin aşağıdaki belirleme ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Kurum iç kontrol sisteminin gerektirdiği yasal yükümlülükleri kısmen yerine getirmiştir. İyi bir iç kontrol sisteminin varlığı kuşkusuz sadece yasal gerekliliklerin yerine getirilmesi değil, aynı zamanda yönetim kademesi ve çalışanlarca da bu yükümlülüklerin benimsenmesine bağlıdır. Etik sözleşmelerin imzalanarak personelin dosyalarına konulması da bu alandaki farkındalığın varlığını göstermektedir.

Kars İl Özel İdaresince Görev, Yetki ve Çalışma Yönergesi hazırlanarak yürürlüğe girmiş, kurumda yürütülen faaliyetler çerçevesinde iş tanımları yapılmış, iş akış şemaları çıkartılmıştır. Ayrıca, idarece “Risk Strateji Belgesi” hazırlanarak, kurumun amaç ve hedeflerini engelleyecek risklerin tanımlanması da risk yönetimi açısından önemli bir gelişmedir. Ancak İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmış olmakla birlikte “İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu” kurulmamıştır. Dolayısıyla İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçları izlenmemektedir.

Özel İdarece mevzuat gerekliliklerine uygun olarak Stratejik Plan, yıllık uygulama planını içeren Performans Programı ile kurumun faaliyet sonuçlarını ve değerlendirmelerini içeren İdare Faaliyet Raporları hazırlanmıştır. Ancak, kurum kaynakları gözetilerek stratejik amaçların belirlenmesi daha gerçekçi bir bütçe hazırlanmasına katkı sağlayacaktır.

Söz konusu tespitler ışığında, kurum daha iyi bir yönetim oluşturma yolunda adım atmasına rağmen İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun kurulmamış olması, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlenmemesi ve kurumsal risklerin belirlenerek alınması gereken önlemlerin hayata geçirilmemesi İç Kontrol Sisteminin işlerliği açısından problem oluşturmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Kars İl Özel İdaresinin 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: İdarenin Sermaye İştirakinin Bulunduğu Şirketteki Ortaklık Payının, Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına Kaydedilmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabını açıklayan “Hesabın niteliği” başlıklı 181'inci maddesinde;

“Bu hesap, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye

tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır.”

denilmekte, 182’nci maddesinde Hesaba ilişkin işlemler, 183’üncü maddesinde de Hesabın işleyişi açıklanmaktadır.

İdarenin Sarıkamış Dağ İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine %100 hisse oranıyla (500.000,00 TL.) iştiraki bulunmaktadır.

Ancak, 2018 yılı sonunda düzenlenen mali tablolarda, idarenin sermaye iştirakinin bulunduğu şirketteki ortaklık payının 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; özetle İl Özel İdaresinin iştirakinin bulunduğu Sarıkamış Dağ İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine ve diğer iştiraki bulunan kuruluşlara yapılan ortaklık payı ödemelerinin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermaye Hesabına kaydedilmesinde gerekli özenin gösterileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak Kars İl Özel İdaresinin Sarıkamış Dağ İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine ödediği ortaklık paylarının muhasebe kayıtlarına alınması hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak sermaye iştirakinin bulunduğu Sarıkamış Dağ İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine ödenen ortaklık paylarına ilişkin tutarların, 2018 yılı içerisinde muhasebe kayıtlarının yapılmaması sonucu 2018 yılı mali tablolarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır. Konu izleyen yıl denetimlerinde takip edilecektir.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Elektrik Dağıtım Şirketlerince Yapılması Gereken Trafo Kurulumları ve Diğer İlk Yatırım Giderlerinin İdare Bütçesinden Karşılanması ve Söz konusu Giderlerin Dağıtım Firmalarından Talep Edilmemesi

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun 3’üncü maddesine göre, dağıtım şirketi, belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımını ile iştigal eden tüzel kişiyi ifade eder.

28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin 3’üncü maddesinde de; dağıtım tesisi, “İletim

tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğinden, alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktalarına kadar, bina giriş ve sayaç arası hariç, elektrik dağıtımı için teçhiz edilmiş tesis ve teçhizat ile dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da devralınan sayaçları”; bağlantı hattı “Tüketicilerin iç tesisatını dağıtım şebekesine bağlamak için gerekli ve bu Yönetmelik kapsamında belirtilen mesafe sınırları dâhilinde olan; AG’den bağlı tüketiciler için yapı bina giriş noktasından itibaren dağıtım şebekesine kadar, OG’ den bağlı tüketiciler için tüketicinin şalt sahasının bittiği noktadan itibaren dağıtım şebekesine kadar olan hattı” bağlantı noktası “İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğini ve alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktasını”, ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Nitekim adı geçen Yönetmelik’in “Dağıtım tesisi sınırları” başlıklı 15’inci maddesinde; *“Dağıtım sistemine bağlı tüketiciler açısından, bağlantı noktasından kullanım yerine kadar olan tesis ve teçhizat tüketicinin mülkiyetindedir. Bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren hattın geri kalan kısmı dağıtım tesisidir.”* denilerek bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren geri kalan hattın dağıtım tesisi olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla alçak gerilim (AG) seviyesinden bağlı tüketiciler için enerjinin yapı bina giriş noktalarına kadar getirilmesi, orta gerilim (OG) seviyesinden bağlı tüketiciler için tüketim tesislerine ait şalt sahalarının (trafoların) bittiği noktadan sonraki nihayet direğine kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır. Görüldüğü üzere hem alçak gerilim hem orta gerilim seviyesinden bağlı tüketicilere bağlantı noktasına kadar enerjinin getirilmesi (trafo dâhil) maliyeti dağıtım şirketine aittir.

Dağıtım şirketinin ihtiyaç sahibi kişi ve kurumların enerji talebini, meskûn mahal içinde ve meskûn mahal dışında farklı zaman dilimlerinde karşılaması gerektiği 28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin 10’uncu maddesinde hüküm altına alınmıştır.

Enerji dağıtımı ile ilgili “meskûn mahal” ifadesi ise Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin Tanımlar ve Kısaltmalar başlıklı 3’üncü maddesinde; *“Meskûn mahal: 02.11.1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinde belirtilen “yerleşme alanı” ve “belediye ve mücavir alan*

sınırları dışında kalan köy ve mezarların yerleşik alanı ve civarı” ile mera, yaylak (yayla) ve kışlakların ilgili mevzuata göre geçici yerleşime açılan kısımlarını, ... ifade eder.” şeklinde tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere meskûn mahal alan kapsamı oldukça geniş düzenlenmiş, meskûn mahal dışında kalsa bile köy ve mezarların yerleşik alanı ve civarı ile mera, yaylak ve kışlakların geçici yerleşime açılan kısımları bile meskûn mahal olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla dağıtım şirketinin, Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 10'ncu maddesine göre AG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 6 ay içinde OG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 18 ay içinde (trafo dâhil) gerekli şebekeyi tesis ederek enerjiyi sağlaması gerekmektedir.

Bu durumda yukarıda belirtildiği üzere (meskûn mahal içinde veya dışında) enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olmakla beraber, 28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin (Değişik: RG-1/6/2017-30083) 10/A maddesinin 4-c fıkrasında; “...bağlantı talebinin karşılanabilmesi için dağıtım şirketi tarafından bildirilen sürenin başvuru sahibi tarafından uzun bulunması ve bağlantı talebinin dağıtım şebekesi yapılarak karşılanabilir olması halinde gerekli yatırım 21 inci madde kapsamında başvuru sahibi tarafından üstlenilebilir.” denildiğinden, dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olan dağıtım tesis giderleri bazı durumlarda dağıtım sistemine bağlantı başvurusu yapan gerçek ve tüzel kişiler tarafından karşılanabilmektedir.

Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin yukarıda bahsedilen 21'inci maddesinde hangi durumlarda başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişilerin tesisler için yeni yatırımları finanse edebileceği ve dağıtım şirketi ile başvuru sahibi arasında, ilgili dağıtım tesisine ilişkin finansman ve bağlantı koşulları gibi hususların düzenlendiği tesis yapım sözleşmesinin imzalanacağı hüküm altına alınmıştır.

Adı geçen Yönetmelik'in 21'inci maddesinin 3 numaralı fıkrasında ise; “(3) (Değişik: RG-1/6/2017-30083) Bu durumda gerçekleşen yatırıma ait bedel, dağıtım şirketi tarafından bağlantı görüşünde verilen bağlantı talebinin karşılanabileceği tarihteki yıl içerisinde en fazla on iki aylık eşit taksitle, yatırımı yapan veya finanse eden gerçek veya tüzel kişiye, muhataba ulaşılamaması halinde tesisin bulunduğu yerdeki en yakın banka ya da PTT şubesine, hak sahip veya sahipleri adına yatırılarak ödenir. Dağıtım tesisinin geçici kabulünün, dağıtım şirketinin bağlantıyı karşılayabileceğini öngördüğü tarihten sonra

yapılması halinde ödeme geçici kabulün yapıldığı tarihi takip eden yıl içerisinde söz konusu dağıtım tesisinin bulunduğu yerlere ilişkin kullanım haklarının, geri ödemenin yapılacağı yıla kadar TEDAŞ adına temin edilememiş olması halinde ise ödeme, bu hakların tamamının TEDAŞ adına temin edildiği yılı takip eden yıl içerisinde yapılır. Dağıtım şirketi ilgili dağıtım tesisini, varlık kayıtlarına ödemenin yapıldığı tarihte ekler.” denilmek suretiyle dağıtım şirketinin, başvuru sahibince üstlenilip ödenen yatırım bedelini en fazla 12 eşit taksitle geri ödemesi gerektiği hususunu hükme bağlamıştır.

İlgili Yönetmelik’in 21’inci maddesinin 5 numaralı fıkrasında; *“Bu madde hükümleri uyarınca yapılan dağıtım tesisinin geçici kabulünün yapıldığı ayı takip eden aydan itibaren, geri ödemenin yapılacağı ilk taksit tarihine kadar geri ödemesi yapılmamış tutar Tüketici Fiyat Endeksi oranında güncellenir. Vadesinde geri ödemesi yapılmamış taksitlere ilişkin tutara, vade tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümlerine göre belirlenen kanuni faiz oranı uygulanır.”* denilmiştir.

Öte yandan Elektrik Piyasası Bağlantı Ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 10/B maddesi 4' üncü fıkrasında; *“Bağlantı hattının kullanıcı tarafından tesis edilecek olması halinde, dağıtım şirketi ile kullanıcı arasında, bağlantı hattının tesisine, kullanım haklarına ve devrine ilişkin bir tesis yapım sözleşmesi imzalanır. Altıncı fıkra kapsamındaki bağlantı hattı enerjilendirme tarihinden itibaren beş yıl sonra, diğer bağlantı hatları enerjilendirme tarihinde herhangi bir işleme gerek kalmaksızın dağıtım şirketine devredilmiş kabul edilir.”* denilmiştir.

Aynı maddenin 6' ncı fıkrasında ise *“Meskûn mahal dışındaki 500 metreyi aşan OG bağlantı hatları, enerjilendirme tarihinden itibaren beş yıl boyunca bağlantı hattı niteliğini korur ve bu süre sonunda dağıtım şebekesi kapsamına alınır. Bağlantı hatlarının işletme ve bakımı, tesislerin enerjilendirilmesinden itibaren dağıtım şirketinin sorumluluğundadır.”* denilmiştir.

İdare tarafından yapımı gerçekleştirilen bazı okul ve hizmet binaları için gerekli olan trafo kurulum giderlerinin idare bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir. Ancak ilgili kamu binalarının hizmete açılmasının gecikmemesi için İdarece karşılanan enerji dağıtım şirketi uhdesindeki söz konusu ekli tabloda gösterilen yatırım tesis giderlerinin ilgili enerji dağıtım şirketinden yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince en fazla on iki aylık eşit taksitle ve kanuni faizleri ile birlikte geri alınması gerekmektedir.

Bununla beraber söz konusu tesis ve trafoların bakımının yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirmesi nedeniyle (hukuki açıdan dağıtım şirketine devredilmiş kabul edilen) bu tesislerin kaydi olarak da müştemilatı ile birlikte ilgili dağıtım şirketine devredilmesi gerektiği; ayrıca elektrik bağlantı talep yazısının, bina tamamlandıktan sonra değil, ihale öncesi yazılarak enerji bağlantı noktasının önceden belirlenmesi ve bu şekilde dağıtım şirketine gerekli yatırım ve tesisi yapabilmesi için zaman tanınmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 4: Özel İdare Bütçesinden Karşılanan Trafo Kurulum Giderleri

Sıra No	İşin Adı ve Yılı	Enerji Dağıtım Firmasının Adı	Trafonun Enerji Dağıtım Firmasına Devredilip Devredilmediği	Trafo Kurumu İçin Ödenen KDV Dâhil Toplam Tutar
1	Digor Varlı 8 Derslikli Okul Yapım İşi 100/kva-2014	Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	33.541,48
2	Kars Merkez 24 Derslikli Anadolu Lisesi ve Pansiyon Binası Yapım İşi 400/kva-2017	Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	193.843,143
3	Susuz 24 Derslikli Okul +200 Kişilik Yurt 400/kva-2016	Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	58.754,029
4	Kağızman 24 Derslikli Okul +200 Kişilik Yurt 400/kva-2015	Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	66.979,38
5	Sarıkamış 16 Derslikli Okul + Atölyeler	Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	115.416,272
6	Kars Merkez 112 Acil Çağrı Merkezi ve AFAD Hizmet Binası Yapım İşi 800/kva-2017	Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	593.740,67
7	Arpaçay 24 Derslikli Okul Yapım İşi 400/kva-2015	Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	99.994,616
8	Kağızman Taş burun 8 Derslikli Okul 100/kva-2014	Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	38.756,88
9	Merkez 2 Adet 24 Derslikli Okul 250/kva	Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	160.965,90

Kamu idaresi cevabında; özetle Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.'den 05.03.2019 tarih ve 1009 sayılı yazı ile söz konusu tesis giderlerinin belirtilen mevzuat hükümleri gereğince geri ödenmesinin talep edilmiş olduğu, sonraki yıllarda işin yapımının enerji dağıtım şirketinden talep edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak enerji müsaadesi alınabilmesi için, Kars İl Özel İdaresi bütçesinden karşılanan dağıtım tesis giderlerinin, elektrik dağıtım şirketinden talep edilmesi ile ilgili olarak idare ile mutabakata varılmış olup, bulgu konusu tespit takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: Bakanlıklar ve Merkezi İdare Kuruluşlarınca İl Özel İdarelerine Aktarılan Yatırım Ödeneklerinin Kullanılmasında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

5302 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde;

“(Ek fıkra: 3/7/2005-5393/85 md; Değişik ikinci fıkra: 24/7/2008-5793/42 md) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Aktarma işlemi ilgili bakanın onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. İş, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. İl özel idareleri de bütçe olanakları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabilir. Bu fıkraya göre, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılacak ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar, birinci fıkrada öngörülen görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın bütün il sınırları içinde yapılabilir.”

hükmü yer almaktadır.

2018 yılı Yatırım Programı ile 2018 yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararın 20'inci maddesinin 4'üncü fıkrasında *“Yerel ve bölgesel nitelikli yatırımların uygulamalarında koordinasyonu güçlendirmek, etkinliği artırmak ve yerel kurumsal kapasitenin gelişimini sağlamak amacıyla merkezi kamu idareleri, projenin mahiyeti uygun düştüğü ölçüde, yatırım uygulamalarının 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6'ncı maddesi hükümleri gereğince gerçekleştirilmesine öncelik verir.”* denilmektedir.

Bu hükümler kapsamında bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarının kamu yatırım programında yer alan projelerine ait yatırımları için bütçelerinde ayrılan ödenekler, İl Özel İdarelerine aktarılmakta ve bu ödenekler karşılığı hizmetler de İl Özel İdaresinin tabi olduğu mevzuat kapsamında ihalesi yapılarak gerçekleştirilmektedir. Her iki düzenlemede de yatırım

ödeneklerinin tekrar Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılmasına izin veren bir hüküm bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Köylere Hizmet Götürme Birliklerine sadece 5355 sayılı Kanun'un 18'nci maddesinde sayılan hizmetlere ait ödenekler aktarılabileceğinden, madde metninde sayılmayan yatırımlara ait ödeneklerin merkezi idare kuruluşlarınca doğrudan Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılması da mümkün görülmemektedir.

2018 yılı yatırım programında yer alan bakanlık ve merkezi idare kuruluşlarına ait projelere ayrılan yatırım ödeneklerinden 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesi hükümleri kapsamında gerçekleştirilmesi için Kars İl Özel İdaresi'ne aktarılan ve aşağıdaki listede yer alan 70.886.404,97-TL tutarındaki ödeneğin İl Özel İdaresince tekrar Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılmasının mevzuata uygun olmadığı, bu aktarmalarla 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu dışında kalan bir alan oluştuğu değerlendirilmektedir.

Tablo 5: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan Ödenekler Tablosu

Birliğin Adı/İlçesi	Ödeneğin Hangi Tertipten Aktarıldığı	Açıklama	Aktarma Yapılan Tutar
Merkez Köylere Hizmet Götürme Birliği	44.36.00.03.00-09.1.2.00-08-03.05.01.90	Milli Eğitim Müdürlüğü Personel Hizmet Alımı	826.352,82
	44.36.00.03.00-09.1.1.00-08-03.5.1.90	Milli Eğitim Müdürlüğü 14 Kişi Personel Hizmet Alımı	128.593,32
	44.36.00.03.00-09.1.2.00-08-03.7.1.90	Milli Eğit. Md. kabinli otomatik jeneratör alımı işi	72.959,42
	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.02	Merkez İmam Hatip Lisesi onarım işi	70.800,00
	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.02	2.Grup okul onarım işi	414.834,45
	44.36.00.12.00-09.1.2.00-08-03.8.1.02	Merkez Şaiko Lisesi yangın merdiveni yapımı işi	178.266,47
	44.36.00.12.00-09.1.2.00-08-03.8.1.02	Çığırgan ,Küçükyusuf ve Hamzagerek köyleri okul onarımı işi	152.706,79
	44.36.00.12.00-09.1.2.00-08-03.8.1.02	Merkez Halefoğlu ve Cumhuriyet köyü ortaokulu bahçe duvarı yapımı işi	236.000,00
	44.36.00.12.00-09.1.2.00-08-03.8.1.02	Mihrali Bey Ortaokulu spor salonu doğalgaz dönüşüm işi	77.880,00
	44.36.00.12.00-09.1.2.00-08-03.8.1.02	Merkez Cevriye Tatış Ortaokulu onarım işi	80.240,00

	44.36.00.12.00-03.1.1.33-08-03.8.1.90	Emniyet Müdürlüğü Diğor Yolu TOKİ Lojmanları Onarım işi	119.534,00
	44.36.00.12.00-01.3.9.48-08-03.8.1.90	Jandarma Kom. Kışlası depo ve çatı yapımı işi	60.180,00
	44.36.00.12.00-01.3.9.66-08-03.8.1.90	Merkez Hükümet Konağı Proje Ofisi işi	39.530,00
	44.36.00.12.00-03.1.1.32-08-03.8.1.90	Emniyet Çevik Kuv. Şb. Md. Büro ve Garaj Yapımı işi	200.600,00
	44.36.00.12.00-01.3.9.48-08-03.8.1.90	Merkez Jandarma Komutanlığı Hizmet Binası onarım işi	48.380,00
	44.36.00.12.00-01.3.9.50-08-03.8.1.90	Spor Toto Teşkilatı Halı Saha Yapımı işi	250.000,00
	44.36.00.12.00-07.1.1.09-08-03.8.1.90	İl Sağlık Müdürlüğü doğalgaz dönüşüm işi	118.000,00
	44.36.00.12-09.1.2.00-06.5.7.01	Merkez Halefoğlu Köyü 5 derslikli anaokulu yapımı işi	387.407,94
	44.36.00.12-09.1.2.00-06.5.7.01	Merkez Boğazköy 2 derslikli okul yapımı işi	659.141,44
	44.36.00.14.00-01.3.9.75-08-06.5.7.07	Köy yollarında kullanılmak üzere çakma sökme makinası alımı işi	64.664,00
	44.36.00.14.00-01.3.9.75-08-06.5.7.07	Köy yolları trafik işaretleme makinası için malzeme alımı işi	66.392,70
	44.36.00.14.00-04.5.1.02-08-06.5.7.07	Köy Yolları için BSK(Bitümlü Sıcak Asfalt)	9.731.389,99
	44.36.00.13.00-01.3.9.75-08-06.5.7.08	Merkez Halefoğlu köyü içme suyu yapımı işi	511.000,00
		TOPLAM	14.494.853,34
Arpaçay Köylere Hizmet Götürme Birliği	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.02	Arpaçay Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu onarım işi	350.000,00
	44.36.00.12.00-09.1.2.00-08-03.8.1.90	Arpaçay ilçesindeki okulların küçük onarım işleri için	6.000,00
	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.02	Şehit Engin Yılmaz Anadolu Lisesi ve Halk Eğitim Merkezi Onarım işi	142.780,00
	44.36.00.13.00-01.3.9.75-08-06.5.7.01	Çanaksu kütük evi içme suyu yapımı işi	207.324,86
		TOPLAM	706.104,86
Diğor Köylere Hizmet Götürme Birliği	44.36.00.12.00-09.1.2.00-08-03.8.1.02	Diğor Anadolu Lisesi pansiyonu onarım işi	236.000,00
	44.36.00.12.00-01.3.9.48-08-03.8.1.90	Sorguçkavak Jandarma Karakolu Binası onarım işi	35.636,00
	44.36.00.12.00-07.1.2.01-08-03.8.1.90	Sağlık Md. TSM Binası Onarım işi	163.725,00

	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-06.5.7.01	Dağpınar 24 Derslikli ve 200 kişilik yurt yapımı işi	680.162,79
		TOPLAM	1.115.523,79
Kağızman Köylere Hizmet Götürme Birliği	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.90	Kağızman İlçesi Böcükli Köyü okul onarım işi	20.709,00
	44.36.00.13.00-01.3.9.34-08-03.8.1.90	Kağızman İlçesi Bulanık köyü ek sulama kanalı yapımı işi	557.144,72
	44.36.00.12.00-01.3.9.48-08-03.8.1.90	Jandarma Tabur Komutanlığı Enerji Nakil Hattı işi	49.560,00
		TOPLAM	627.413,72
Sarıkamış Köylere Hizmet Götürme Birliği	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.90	Milli Eğitim Müdürlüğü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi onarım işi	275.024,62
	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.90	Sarıkamış İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Hizmet Binası Onarım işi	100.000,00
	44.36.00.13.00-01.3.9.34-08-03.8.1.90	Çamyazı Köyü Tarımsal Sulama Kanalı işi	243.334,51
	44.36.00.12.00-08.2.0.65-08-03.8.1.90	Sarıkamış Karanlıkdere Telesiyej redüktör kasnak kayış sistemi işi	1.757.780,00
	44.36.00.12.00-01.3.9.93-08-03.8.1.90	Sarıkamış Hükümet Konağı Onarım işi	100.000,00
	44.36.00.12.00-01.3.9.93-08-03.8.1.90	Sarıkamış Hükümet Konağı doğalgaz dönüşüm işi	75.000,00
	44.36.00.12.00-01.3.9.48-08-03.8.1.90	Sarıkamış İlçe Jan. Kom. Eski Askeri Hst. Kazan değişim işi	147.500,00
	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.90	Milli Eğitim Müd. Okulların Pansiyon onarım işi	350.000,00
	44.36.00.12.00-08.2.0.59-08-06.5.7.01	Sarıkamış Telesiyej 6 kişilik ayrılabilir klemensli 300 kişilik telesiyej yapımı işi	14.000.000,00
	44.36.00.12.00.09.1.2.00-08-06.5.7.01	Sarıkamış Başköy 4 Derslikli Öğretmen Lojmanı yapımı işi	173.091,27
	44.36.00.12.00-01.3.9.91-08-06.5.7.01	Sarıkamış Allahuekber Dağları Milli Park ve Ziyaretçi Merkezi Yapımı işi	33.596.244,88
		TOPLAM	50.817.975,28
Selim Köylere Hizmet Götürme Birliği	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.02	Selim İlçesi Büyük Oluklu köyü ilkokulu lojman bakım onarım gideri	53.100,00
	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.02	Selim İlçesi Latif Aras Anadolu Lisesi pansiyon onarım işi	46.638,62
	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.02	Selim Celal Aras Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu onarım işi	100.000,00
	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-06.5.7.01	Selim İlçesi 16 Derslikli Anadolu Lisesi Yapımı işi	337.475,40

	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-06.5.7.01	Selim Şehit Teğmen Gökhan Yaşartürk ÇPL Bilgi Atölyesi Yapımı işi	233.218,06
	44.36.00.12.00-01.3.9.56-08-06.5.7.01	Selim İlçesi Hükümet Konağı yapımı işi	1.554.866,41
	44.36.00.13.00-01.3.9.75-08-06.5.7.01	Selim Baykara Grup köy içme suyu depo ve memba yapımı işi	136.815,49
		TOPLAM	2.462.113,98
Susuz Köylere Hizmet Götürme Birliği	44.36.00.12.00-09.2.1.00-08-03.8.1.02	Susuz Öğretmenevi ve Akşam sanat okulu Onarım işi	50.000,00
	44.36.00.12.00-09.1.2.00-08-06.5.7.01	Susuz Çamçavuş Köyü 2 derslikli İlkokul Yapımı işi	612.420,00
		TOPLAM	662.420,00
		GENEL TOPLAM	70.886.404,97

Kamu idaresi cevabında; özetle 2018 yılı içerisinde bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarınca gönderilen ödeneklerin Kars ilinde kış şartlarının uzun, iş mevsiminin ise kısa sürmesinden dolayı İl Özel İdaresi ve köylere hizmet götürme birlikleri arasında yapılan protokol dahilinde Birliklere aktarıldığı, ihalenin Birliklerce yapılarak, hakediş bedellerinin İl Özel İdaresi tarafından ödenmesi suretiyle ödeneklerin tahsis amacı doğrultusunda kullanıldığı ve bundan sonra merkezi bütçeden gelen ödenekler kullanılırken gerekli özenin gösterileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak bakanlık ve merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılan yatırım ödeneklerinin, Kars ilinde kışın uzun sürmesi ve inşaat sezonunun kısa olmasından dolayı Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarıldığı belirtilmiştir. Ancak ödeneklerin birliklere aktarılması 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda düzenlenen harcama ve kontrol süreçlerine riayet edilmemesi sonucunu doğurmaktadır. Bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarının kamu yatırım programında yer alan projelerine ait yatırımları için bütçelerinde ayrılan ödenekler, il özel idarelerine aktarılmakta ve bu ödenekler karşılığı hizmetler de il özel idaresinin tabi olduğu mevzuat kapsamında ihalesi yapılarak gerçekleştirilmektedir. Her iki düzenlemede de yatırım ödeneklerinin tekrar Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılmasına izin veren bir hüküm bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle bu ödeneklerin mevzuata uygun olarak kullanıldığını söylemek mümkün değildir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği sonraki denetimlerde izlenecektir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

9. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

KARS İL ÖZEL İDARESİ 2018 YILI BİLANÇOSU

1	DÖNEN VARLIKLAR	100.445.155,85	3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	6.171.825,42
10	HAZIR DEĞERLER	98.115.653,67	30	KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	143.297,29
102	Banka Hesabı	98.115.653,67	300	Banka Kredileri Hesabı	143.297,29
			32	FAALİYET BORÇLARI	513.057,02
103	Ver.Çek.ve Gönd.Em.Hs.	0,00	320	Bütçe Emanetleri Hesabı	513.057,02
			33	EMANET YABANCI KAYNAKLAR	4.583.854,54
			330	Alınan Depozitolara ve Tem.Hs.	1.195.234,54
12	FAALİYET ALACAKLARI	815.739,22	333	Emanetler Hs.	3.388.620,00
120	Gelirlerden Alacaklar	0,00	36	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	931.616,57
121	Gel.Tak.Alacaklar Hs.	696.945,31	360	Ödenecek vergi ve fonlar Hs.	899.609,74
126	Verilen Depozito ve Teminatlar	118.793,91	361	Ödenecek Sosyal Güv.Kesintiler Hs.	361.641,45
13	Kurum Alacakları	135.348,89	362	Fon.veya Diğ.Kam.Id.Adına Yap.Tah.Hs.	365,38
			37	BORÇ VE İDER KARŞILIKLARI	0,00
			372	Kdem Tazminatı Karşılıkları Hs.	0,00
		0,00			
137	Takipteki Kurum Alacakları Hs.	135.348,89	4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	35.394.784,53
			40	Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	34.748.691,08
14	DİĞER ALACAKLAR	2.774,77	400	Banka Kredileri Hesabı	34.748.691,08
140	Kişilerden Alacaklar Hs.	2.774,77	47	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	646.093,45
			472	Kıdem Tazminatları Karşılığı Hesabı	646.093,45
			5	ÖZ KAYNAKLAR	215.428.218,59
15	STOKLAR	1.192.671,42	50	NET DEĞER	110.749.882,52
150	İlk Madde ve Malzemeler Hs.	1.192.671,42	500	Net Değer Hesabı	110.749.882,52
16	ÖN ÖDEMELER	182.967,88			
160	İş Avans ve Krediler Hs.	0,00	51	DEĞER HAREKETLERİ	0,00
161	Personel Avansları	0,00	511	Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hs.	0,00
162	Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hs.	182.967,88	519	Değer Haraketleri Sonuç hs.	0,00
2	DURAN VARLIKLAR	156.549.672,69	57	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYETLER SONUCU	123.059.483,97
22	FAALİYET ALACAKLARI	177.849,41	570	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyetler Sonucu hs.	123.059.483,97
220	Gelirlerden Alacaklar Hs.	101.196,00			
226	Verilen Depozitolar ve teminatlar Hs.	76.653,41			
240	MADDİ DURAN VARLIKLAR	8.928.197,36	58	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYETLER SONUCU	0,00
240	Mali Kuruluşlara Yat.Sermayeler Hs.	8.800.697,36	580	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyetler Sonucu hs.	0,00
241	Mal ve Hz.ür.Kur.Yat.Sermayeler Hs.	127.500,00			
25	MADDİ DURAN VARLIKLAR	145.792.919,80	59	DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	-18.381.147,90
250	Arazi ve Arsalar Hesabı	28.975.347,81	590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hs.	0,00
251	Yer altı ve Yer Üstü Düzenleri Hesabı	54.250.764,59			
252	Binalar Hesabı	12.447.889,55	591	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hs.	-18.381.147,90
253	Tesis Makine ve Cihazlar Hs.	17.940.202,70			
254	Taşıtlar Hesabı	14.875.739,08			
255	Demirbaşlar Hesabı	2.005.291,00			
257	Birikmiş Amortismanlar Hs.(-)	-29.175.511,46			
258	Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	44.473.196,53			
26	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	0,00			
260	Haklar Hesabı	623.637,47			
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabı	-623.637,47			
29	DİĞER DURAN VARLIKLAR	1.650.706,12			
294	Elden Çıkarılacak Stoklar	3.691.753,34			
299	Birikmiş Amortismanlar Hesabı	-2.041.047,22			
	AKTİF TOPLAMI	256.994.828,54		PASİF TOPLAMI	256.994.828,54

KARS İL ÖZEL İDARESİ FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap	GİDERİN TÜRÜ	2016		2017		2018	
	Kod.1		TL	Kr	TL	Kr	TL	Kr
630	01	Personel Giderleri	29.638.963	72	31.671.299	0	34.003.098	46
630	02	Sos. Güv. Kurumlarına Devlet Primi Gid.	4.392.308	33	5.984.174	51	7.372.397	39
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	28.869.998	88	40.043.291	94	44.631.334	71
630	04	Faiz Giderleri	27.949	74	783.025	34	3.617.490	82
630	05	Cari Transferler	12.508.278	98	12.260.702	02	9.714.387	18
630	07	Sermaye Transferleri	44.259.075	27	75.892.485	08	140.599.827	96
630	11	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	0	0	267.889	42	185.810	40
630	13	Amortisman Giderleri	1.530.536	66	66.080	0	89.308	44
630	14	İlk Madde ve Malzeme Gideri	5.123.888	29	6.541.139	77	9.164.488	86
630	20	Silinen Alacaklardan kaynaklanan giderler	28.078	96	0	0	0	0
630	30	Proje Kapsamında yapılan cari giderler	129.800	0	0	0	1.668	52
GİDERLER TOPLAMI (A)			126.508.878	83	173.510.087	08	249.379.812	74
Hesap Kodu	Yardımcı Hesap	GELİRİN TÜRÜ	2016		2017		2018	
	Kod.1		TL	Kr	TL	Kr	TL	Kr
600	01	Vergi Gelirleri	22.479	79	48.016	0	111.358	00
600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.004.237	02	6.109.587	19	8.958.447	51
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gel.	136.671.996	75	156.255.340	78	146.020.429	08
600	05	Diğer Gelirler	52.628.112	95	61.852.917	19	75.908.430	25
GELİRLER TOPLAMI (B)			190.326.826	51	224.265.861	16	230.998.664	84
FAALİYET SONUCU [A-B] (+ / -)			63.817.947	68	50.755.774	8	-18.381.147	90

EK 2: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kars İl Özel İdaresi İktisadi İşletmesinin Yıl İçi Mali İşlemlerinin Bütçe Dışında Takip Edilmesi	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	Kars İl Özel İdaresi İktisadi İşletmesinin yıl içi mali işlemlerinin bütçe içinde takip edilmesine başlanmış olduğu denetimlerimiz esnasında tespit edilmiştir.
İl Özel İdaresi Ambarlarında Bulunan Kaçak Akaryakıtın Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	İl Özel İdaresi ambarlarında bulunan kaçak akaryakıtın muhasebe kayıtlarının yapıldığı denetimimiz esnasında tespit edilmiştir.
Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Bilançoda Birlikte Yer Alması	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve

			Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesapları 2018 yılı bilançosunda birlikte yer almamıştır.
5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 18'inci Maddesinin Üçüncü Fıkrasında Sayılan Köye Yönelik Hizmetlere İlişkin Yapım, Bakım ve Onarım İşleri, Bölünmüş Yol, Elektrifikasyon, Köy Yolu, İçme Suyu, Sulama Suyu ve Kanalizasyon Yatırımları Dışındaki İşler İçin Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarmalar Yapılması	2016	Kısmen Yerine Getirildi	Birliklere yapılan bu tür aktarmaların azaltıldığı ve aciliyet durumları hariç olmak üzere bu tür aktarmaların yapılmamasına özen gösterildiği denetimlerimiz esnasında tespit edilmiştir.
5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6'ncı maddesi Kapsamında Bakanlık ve Merkezi İdare Kuruluşlarınca İl Özel İdarelerince Gerçekleştirilmek Üzere Aktarılan Yatırım Ödeneklerinin Tekrar Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılması	2016	Kısmen Yerine Getirildi	Birliklere yapılan bu tür aktarmaların azaltıldığı ve aciliyet durumları hariç olmak üzere bu tür aktarmaların

			yapılmamasına özen gösterildiği denetimlerimiz esnasında tespit edilmiştir.
Anahtar Teslim Götürü Bedel İhale Dokümanlarının Eksik ve Çelişkili Hazırlanması	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	Anahtar teslim götürü bedel ihale dokümanlarının tam ve çelişkisiz hazırlanmasına dikkat edildiği denetimlerimiz esnasında tespit edilmiştir.
Elektrik ve Doğalgaz Abonelikleri İçin Bir Yıldan Daha Uzun Süreli Güvence Bedeli Ödendiği Halde Bu Ödemelerin 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı Yerine 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında İzlenmesi	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	Elektrik ve doğalgaz abonelikleri için verilen bir yıldan daha uzun süreli güvence bedellerinin 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlendiği denetimlerimiz esnasında tespit edilmiştir.

Tek Kaynaktan Yapılan Alımlarda Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmaması	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	Tek kaynaktan yapılan alımlarda piyasa fiyat araştırması yapılmasına dikkat edildiği denetimlerimiz esnasında tespit edilmiştir.
5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa göre El konulan Akaryakıtın Satışından Elde Edilen Gelirin Kurumun Muhasebe Kayıtları Dışında Ayrı Banka Hesabında Takip Edilmesi	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa göre el konulan akaryakıtların satışından elde edilen gelirin kurumun banka hesaplarına alındığı ve muhasebe kayıtlarının yapıldığı denetimimiz esnasında tespit edilmiştir.
Kars İl Özel İdaresince Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilen veya Diğer Kamu İdarelerince Tahsisli Kullanılan Taşınmazlarla İlgili Tahsis İşlemlerinin Muhasebeleştirilmemesi	2016	Kısmen Yerine Getirildi	Kars İl Özel İdaresince diğer kamu idarelerine

			tahsis edilen veya diğer kamu idarelerince tahsisli kullandırılan taşınmazlarla ilgili tahsis işlemlerine ait muhasabe kayıtlarının tamamlandığı denetimlerimiz esnasında tespit edilmiştir.
--	--	--	--